

Projekt z dnia 22 sierpnia 2016 r.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

**w sprawie sposobu uiszczania i wysokości opłat za wpisy dokonywane w Rejestrze
Spadkowym przez notariusza albo sąd**

Na podstawie art. 95i § 6 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 164, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wysokość opłaty za wpis dokonany w Rejestrze Spadkowym wynosi 5 złotych.

§ 2. Łączną kwotę opłat za wpisy do Rejestru Spadkowego aktów poświadczenia dziedziczenia albo europejskich poświadczeń spadkowych notariusz przekazuje w formie bezgotówkowej na rachunek bankowy Krajowej Rady Notarialnej w terminie do 7 dnia miesiąca następującego po miesiącu sporządzenia aktu poświadczenia dziedziczenia albo europejskiego poświadczenia spadkowego.

§ 3. Łączną kwotę opłat za wpisy do Rejestru Spadkowego postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku, postanowień uchylających lub zmieniających postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku albo europejskich poświadczeń spadkowych właściwy sąd przekazuje w formie bezgotówkowej na rachunek bankowy Krajowej Rady Notarialnej w terminie do 7 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano wpisu orzeczeń za pośrednictwem systemu teleinformatycznego do Rejestru Spadkowego.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 8 września 2016 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 993 i 1585, z 2015 r. poz. 218, 978, 1137, 1224 i 1311 oraz z 2016 r. poz. ...

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 95i § 6 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 164, z późn. zm.), w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o notariacie oraz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...) Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Notarialnej, określi, w drodze rozporządzenia, sposób uiszczania i wysokość opłat za wpisy dokonywane w Rejestrze Spadkowym przez notariusza albo sąd, mając na względzie wysokość kosztów administracyjnych prowadzenia Rejestru Spadkowego oraz jego niedochodowy charakter i niezbędny rozwój.

Stosownie do regulacji zawartych w przepisach ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, Krajowa Rada Notarialna tworzy system teleinformatyczny w celu prowadzenia Rejestru Spadkowego, zapewnia notariuszom i sądom dostęp do tego systemu w celu dokonywania wpisów oraz ochronę danych zgromadzonych w Rejestrze Spadkowym przed nieuprawnionym dostępem, przetwarzaniem oraz zmianą lub utratą. Dane weryfikowane za pomocą kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego zapewniają notariuszowi oraz prezesowi sądu lub osobie przez niego wyznaczonej dostęp do Rejestru Spadkowego (art. 95i § 1). W myśl art. 95i § 3 cytowanej ustawy za wpisy dokonywane w Rejestrze Spadkowym notariusz oraz sąd pobierają opłatę, którą przekazują Krajowej Radzie Notarialnej. W przypadku wpisów dokonywanych przez notariusza, omawianą opłatę notariusz pobiera od stron czynności notarialnej podlegającej wpisowi do Rejestru Spadkowego, przy czym notariusz uzależnia dokonanie czynności od uprzedniego uiszczenia należnej opłaty (art. 95i § 4). W przypadku wpisów dokonywanych przez sąd, opłatę za wpis do Rejestru Spadkowego uiszcza wnioskodawca wraz z wniesieniem pisma wszczynającego postępowanie, przy czym do opłaty tej stosuje się odpowiednio przepisy art. 130 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego oraz przepisy ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 623) dotyczące wydatków, z wyłączeniem jej art. 83 (art. 95i § 5).

Kwota opłaty za wpis do Rejestru Spadkowego powinna zostać określona w wysokości 5 złotych. Przy jej określaniu należy bowiem mieć na uwadze liczbę wpisów jakie będą w tym Rejestrze dokonywane. Zgodnie z danymi statystycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości w 2015 r. notariusze sporządzili 84.799 aktów poświadczenia dziedziczenia,

natomiast sądy wydały w tym okresie 149.024 postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku (wpływ do sądów rejonowych 155.685 spraw). Łączna liczba aktów poświadczenia dziedziczenia oraz postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku w 2015 r. wyniosła zatem 233.823 (240.484 wg wpływu spraw do sądów rejonowych). Analiza sprawozdań statystycznych MS-Not24 pozwala na wniosek, że z każdym rokiem liczba sporządzanych przez notariuszy aktów poświadczenia dziedziczenia rośnie (69.932 w 2013 r., 76.6524 w 2014 r., 84.799 w 2015 r.). Analiza sprawozdań MS-S1R uprawnia z kolei do stwierdzenia, że mimo wprowadzonego przez ustawodawcę alternatywnego rozwiązania w postaci aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzanego przez notariuszy, liczba postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku wydawanych przez sądy nadal utrzymuje się na wysokim poziomie (155.220 w 2013 r., 153.340 w 2014 r., 149.024 w 2015 r.). Dodatkowo wpisowi do Rejestru Spadkowego będą podlegały europejskie poświadczenia spadkowe sporządzone zarówno przez notariuszy jak i przez sądy. Można zatem założyć, że liczba wpisów do Rejestru rocznie będzie wynosić około 200.000, co nie powinno pozostawać bez wpływu na wysokość opłaty za wpis.

Przy ustalaniu wysokości tej opłaty należy także uwzględnić fakt, że maksymalna stawka taksy notarialnej za sporządzenie aktu poświadczenia w przypadku dziedziczenia ustawowego lub testamentowego wynosi 50 zł. Analogiczną kwotę uiszcza wnioskodawca w sądzie inicjując postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku. Opłata za umieszczenie w Rejestrze Spadkowym winna być zatem relatywnie niższa. Nie wydaje się bowiem, by celem ustawodawcy tworzącego Rejestr Spadkowy, było znaczne zwiększenie kosztów postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, czy też kosztów wydania aktu poświadczenia dziedziczenia, tym bardziej, że rejestr aktów poświadczenia dziedziczenia istnieje już od 2008 r., a dotychczas wpis do tego rejestru nie wiązał się z ponoszeniem przez stronę dodatkowych kosztów.

Uwzględniając przedstawione wyżej okoliczności zasadnym jest stanowisko, iż wysokość opłaty za wpis do Rejestru Spadkowego aktu poświadczenia dziedziczenia, czy postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku nie powinna przekraczać 5 zł. Przy uwzględnieniu wskazanej wyżej liczby postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku oraz aktów poświadczenia dziedziczenia, rocznie suma opłat kształtować się będzie na poziomie ok. 1.200.000 zł. Brak jest podstaw do przyjęcia, że w kolejnych latach kwota ta zmniejszyłaby się do poziomu poniżej 1.000.000 zł. W tej sytuacji opłata w wysokości 5 zł za

wpis będzie wystarczająca dla pokrycia kosztów administracyjnych systemu oraz umożliwi zapewnienie jego rozwoju, zatem w pełni zrealizuje wytyczne zawarte w przepisie art. 95i § 3 ustawy – Prawo o notariacie. W konsekwencji KRN będzie bowiem dysponowała kwotą ponad 1.000.000 zł rocznie na utrzymanie i rozwój systemu.

Materia objęta projektowanym rozporządzeniem nie stanowi przedmiotu regulacji prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie wymaga notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia został zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

W celu spełnienia wymogów, o których mowa w § 33 ust. 2 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 5 grudnia 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. poz. 979), projekt rozporządzenia został skierowany do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

*Opracowano pod względem
prawnym, legislacyjnym i redakcyjnym*

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Legislacyjnego

Wojciech Ulitko
2016-08-22

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu uiszczania i wysokości opłat za wpisy dokonywane w Rejestrze Spadkowym przez notariusza albo sąd</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Marcin Warchoń – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Szymon Chrobak, główny specjalista – sędzia w Departamencie Legislacyjnym, tel. (22) 52-12-608, Szymon.Chrobak@ms.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 22.08.2016 r.</p> <p>Źródło: Ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 164, z późn. zm.)</p> <p>Nr w wykazie prac A 277</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu uiszczania i wysokości opłat za wpisy dokonywane w Rejestrze Spadkowym przez notariusza albo sąd stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 95i § 6 ustawy z dnia Ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 164, z późn. zm.)

Podnie z tym przepisem Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Notarialnej, określi, w drodze rozporządzenia, sposób uiszczania i wysokość opłat za wpisy dokonywane w Rejestrze Spadkowym przez notariusza albo sąd, mając na względzie wysokość kosztów administracyjnych prowadzenia Rejestru Spadkowego oraz jego niedochodowy charakter i niezbędny rozwój.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowane rozporządzenie określa sposób uiszczania i wysokość opłat za wpisy dokonywane w Rejestrze Spadkowym przez notariusza albo sąd.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Projektowana regulacja ze względu na stopień jej szczegółowości nie była poddawana analizie prawnooporównawczej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Notariusze	3358 - wg stanu na dzień 30.06.2016 r.	Ministerstwo Sprawiedliwości	Określenie wysokości, sposobu oraz terminu w jakim należy przekazać opłatę za wpis do Rejestru Spadkowego
Wydziały cywilne sądów powszechnych	318 SR W 2015 r. do wydziałów cywilnych SR wpłynęło ok. 155 tys. spraw o stwierdzenie nabycia spadku.	Sprawozdania sądowe MS	Określenie wysokości, sposobu oraz terminu, w jakim należy przekazać opłatę za wpisy do Rejestru Spadkowego
Strony czynności notarialnej podlegającej wpisowi do Rejestru Spadkowego lub w przypadku wpisów dokonywanych przez sąd wnioskodawcy postępowań spadkowych			Określenie wysokości opłaty, związanej z wpisem do Rejestru Spadkowego

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) i § 52 ust. 1 uchwały Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979, z późn. zm.) projekt rozporządzenia został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, a także skierowany do zaopiniowania przez Krajową Radę Notarialną i Krajową Radę Sądownictwa oraz prezesów sądów apelacyjnych. Wyniki konsultacji zostaną omówione w raporcie z konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												

Źródła finansowania

Zmiana nie spowoduje wzrostu wydatków z budżetu państwa.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Stosownie do treści upoważnienia ustawowego projekt rozporządzenia podlega zaopiniowaniu przez Krajową Radę Notarialną, która będzie prowadzić w systemie teleinformatycznym Rejestr Spadkowy. Zważywszy na wytyczne stanowiące kryteria wpływające na wysokość opłaty, tj. potrzebę uwzględnienia kosztów administracyjnych prowadzenia tego rejestru oraz jego niedochodowy charakter i niezbędny rozwój, ustalono ją na poziomie 5 zł. Przekazywanie opłaty będzie następowało bezgotówkowo na rachunek bankowy Krajowej Rady Notarialnej.

Sądy Rejonowe – wpływ spraw

2015 r.

Postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku

155202

Postanowienia uchylające lub zmieniające postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku

483

SUMA

155685

Notariusze

Akt poświadczenia dziedziczenia

84799

SUMA

84799

Źródło: Sprawozdanie notariusza z czynności notarialnych MS-Not 24 za 2015 r.,
Sprawozdanie w sprawach cywilnych MS-S1 za 2015 r.

Na podstawie wskazanych w projekcie rozporządzenia rodzajów czynności, od których wpisu do rejestru będzie pobierana opłata w wysokości 5 zł oraz przy założeniu, że ilość spraw podlegających wpisowi do rejestru spadków utrzyma poziom z roku 2015, wpływ dla Krajowej Rady Notarialnej z tytułu opłat za wpis do Rejestru Sądowego szacowany jest na około 1,2 mln zł.

Ze względu na krótki okres funkcjonowania europejskiego poświadczenia spadkowego (od 17 sierpnia 2015 roku) nie są dostępne roczne dane pozwalające oszacować liczbę tego rodzaju spraw. Jednocześnie należy wskazać że w sądach rejonowych w I kw. 2016 r. odnotowano 1 sprawę o wydanie europejskiego poświadczenia spadkowego. W związku z powyższym na potrzeby opracowania niniejszej oceny skutków regulacji nie uwzględniono wpisów dotyczących europejskiego poświadczenia spadkowego.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Projektowane rozporządzenie nie będzie oddziaływać na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwrotnej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.

tak
 nie
 nie dotyczy

Uwaga: Opłaty za wpis do Rejestru Spadkowego będą przekazywane bezgotówkowo.

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planuje się wejście w życie projektowanego rozporządzenia z dniem 8 września 2016 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Efekty wejścia w życie projektowanego rozporządzenia będą natychmiastowe i nie wymagają pomiaru.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

